

Talepapir

14. maj 2025

Samråd d. 14. maj 2025 om fast praksis for udarbejdelse af mellemfristede fremskrivninger mv.

Samrådsspørgsmål PQR, stillet af Sigurd Agersnap (SF)

Samrådsspørgsmål P

Mener ministeren, at det vil have demokratisk gavnlige effekter at få etableret faste tidspunkter for justeringer af råderummet, herunder at få skabt transparens om det økonomiske råderum, f.eks. i april i tiden op til de årlige økonomiaftaler med kommuner og regioner?

Samrådsspørgsmål Q

Er ministeren enig med 3F økonom, Frederik I. Pedersen, der i kommentaren "Ikke sidste gang, politikernes kasseeftersyn finder nye milliarder" bragt på borsen.dk den 21. februar 2025, giver udtryk for, at der af hensyn til den demokratiske debat er behov for klarhed om råderummets størrelse? Endvidere bedes oplyst, om ministeren vil tage initiativ til, at Finansministeriet i højere grad fremlægger følsomhedsanalyser for holdbarheden og råderummet, og at Finansministeriet udpeger de mest centrale forudsætninger, som f.eks. kunne være antal beskæftigede udlændinge i fremtiden, fertilitet, levetid m.v.

Samrådsspørgsmål R

Vil ministeren indkalde Folketingets partier til drøftelser om et "kasseeftersyn" af dansk økonomi inden forhandlinger om en eventuel merudgift til Forsvaret og ny 2030-plan, så der kan skabes klarhed over den finanspolitiske holdbarhed på længere basis end de intervaller, der hidtil har været fremlagt?

[Indledning]

- Tak for ordet – og tak til Sigurd Agersnap for de tre samrådsspørgsmål, som jeg nu vil besvare i den rækkefølge, de er stillet.

[Besvarelse af spørgsmål P]

Mener ministeren, at det vil have demokratisk gavnlige effekter at få etableret faste tidspunkter for justeringer af råderummet, herunder at få skabt transparens om det økonomiske råderum, f.eks. i april i tiden op til de årlige økonomiaftaler med kommuner og regioner?

- Jeg er enig med spørgeren i, at der skal være transparens om finanspolitikken generelt, herunder naturligvis også det finanspolitiske råderum.
- Det gavner den offentlige debat, at alle kender rammerne. Så kan alle komme med deres bud på, hvordan de ønsker at bruge det økonomiske råderum.
- Regeringen prioriterer Danmarks forsvar og sikkerhed, investeringer i vores velfærd og den grønne omstilling.

- Det er i forbindelse med de mellemfristede fremskrivninger, at Finansministeriet laver opgørelsen af det finanspolitiske råderum.
- Finansministeriets mellemfristede fremskrivninger er i en årrække udkommet som en del af Danmarks Konvergensprogram. Det blev tidligere sendt til EU hvert forår. Derudover blev der udarbejdet en mellemfristet fremskrivning i forbindelse med finanslovsforslaget i august for at fastsætte udgiftslofterne for det nye fjerde år. Derfor blev råderummet opgjort to gange om året.
- Sidste år blev EU's finanspolitiske regler lavet om. De nye regler indebærer ikke længere krav fra EU om at udarbejde Konvergensprogrammer, og dermed forsvandt behovet for at udarbejde en mellemfristet fremskrivning i foråret. Undtagen når der hvert fjerde år, eller fx efter et folketingsvalg, skal udarbejdes en ny finans- og strukturpolitisk plan til EU.

- Men fordi dansk økonomi igen havde overrasket positivt, fandt jeg det sidste år rigtigst, at Finansministeriet fortsat udarbejdede en mellemfristet fremskrivning i foråret. Af samme årsag besluttede jeg i februar i år, at der skulle udkomme en ekstra fremskrivning.
- Når Finansministeriet har offentliggjort ekstraordinære mellemfristede fremskrivninger skyldes det, at dansk økonomi de senere år har udviklet sig markant bedre end ventet. Og givet den ekstraordinære økonomiske udvikling har jeg vurderet, at der har været behov for at offentliggøre opdaterede skøn for råderummet.
- Lad mig give lidt baggrund. I de seneste år har udviklingen i dansk økonomi været kendetegnet ved usædvanligt stærke nøgletal. Et stærkt arbejdsmarked med rekordhøj beskæftigelse. Og skulle vi ikke, med al respekt for at vi nu skal diskutere, hvor tit vi skal høre om, hvor godt det går, glæde os over hvor godt det går. Vi har den højeste beskæftigelse i Danmark nogensinde. Aldrig på noget

tidspunkt i det her lands historie har beskæftigelsen været bedre end nu. Det synes jeg, er værd at glæde sig over. Flere ældre vælger at arbejde mere. Flere herboende udlændinge er kommet i beskæftigelse. Og mere international arbejdskraft er kommet til Danmark.

- Samtidig er ledigheden lav. De offentlige finanser er bundsolide. Væksten i BNP har været høj, især drevet af dygtige virksomheders succes på eksportmarkederne, hvor de danske virksomheder opbygger produktion i udlandet. Og samtidig er der ikke tegn på nævneværdige ubalancer i dansk økonomi.
- De senere års stærke udvikling i både den faktiske og strukturelle beskæftigelse har sammen med stigende indtjening i danske virksomheder og øgede aktieafkast i danske husholdninger mv. ført til gentagne opjusteringer af de offentlige finanser og derigennem forøgelse af det finanspolitiske råderum. Det har været en bemærkelsesværdigt positiv udvikling. Og det er på trods, at vi

har været igennem corona, Putins angrebskrig og den efterfølgende høje inflation, og stigende geopolitiske spændinger. Dansk økonomi er på mange måder en solstråle-historie midt i en verden fyldt med stormvejr.

- Den ekstraordinære udvikling i dansk økonomi har været vanskelig at forudsige. Det har ikke bare været tilfældet for Finansministeriet. Det har også gjort sig gældende for fx De Økonomiske Råd og Nationalbanken. Blandt andet på grund af den øgede betydning af international arbejdskraft, hvor det har været meget svært at ramme præcis på udviklingen. Men også på grund af udviklingen i dansk eksport, som er vokset betydeligt via produktion i udlandet på trods af, at verdenshandlen generelt har haft sine udfordringer. Det har medført øgede selskabsskatteindtægter, som forbedrer de offentlige finanser.
- I de seneste år har Finansministeriets hidtidige regnemodeller vist sig at halte bagefter i forhold til at opfange

udviklingen, og råderummet er blevet opjusteret gentagne gange. På den ene side er jeg glad for, at det går godt. Også bedre end man havde forudset. Men det ændrer ikke på, at det ikke er hensigtsmæssigt med så store ændringer i forhold til en langsigtet økonomisk planlægning. Derfor er Finansministeriet nu i gang med et metodeeftersyn af fremskrivningen. Blandt andet for at af søge muligheder for at etablere bedre skøn for nogle af de forhold i økonomien, som i særlig grad har haft indflydelse på at det er gået bedre end ventet i de seneste år.

- Metodeeftersynet er derfor jo også en erkendelse af, at de nuværende regnemetoder ikke i tilstrækkelig grad har kunne fange den udvikling, som vi har set i de seneste år. Og derfor er der strukturelle forhold i dansk økonomi som er blevet undervurderet.
- Og metodeeftersynet er vi nu i gang med. Tanken er også at inddrage, ikke alene folk i Finansministeriet,

men også andre med stor indsigt i Danmarks økonomi, til at give deres input til, hvordan vi i Finansministeriet kan blive bedre.

- I midten af juni vil vi derfor kunne offentliggøre en ny og ekstraordinær mellemfristet fremskrivning, hvor vi venter, at råderummet vil blive opjusteret.
- Det er min forhåbning og forventning, at arbejdet med metodeeftersynet vil bidrage til mere stabilitet i fremskrivningerne.
- Det er et meget stort arbejde, der er igangsat. Og jeg glæder mig til at se resultaterne af det.
- Samtidig synes jeg også, at det er meget vigtigt, at Finansministeriet med en høj grad af åbenhed skal dele arbejdet og analyserne med andre eksperter, som dermed kan komme med deres input.

- I forbindelse med offentliggørelsen af resultaterne vil Finansministeriet derfor invitere et bredt udsnit af danske økonomer ind til et teknisk seminar, hvor de vil blive introduceret for arbejdet. Der vil efterfølgende være en dialog med andre økonomer og eksperter om de spørgsmål, der er blevet rejst.
- Dialogen skal understøtte transparens i Finansministeriets arbejde. Og muligheden for at høre andre eksperters perspektiver vil samtidig bidrage positivt til ministeriets arbejde.
- Det er op til den enhver tid siddende finansminister, om der skal udarbejdes disse ekstraordinære mellemfristede fremskrivninger. Men jeg skal ikke forpligte kommende finansministre eller kommende regeringer til hvad de skal gøre. Men jeg kan sige, at vi, i forbindelse med det serviceeftersyn vi er i gang med, også på baggrund af

det, vil vurdere hvad der vil være den fornuftige kandidate fremadrettet. Og jeg noterer mig, at det har partierne også holdninger til. Og det er jo kun godt.

- Og så nævner spørgeren de kommende forhandlinger om kommunernes og regionernes økonomi for 2026. Det er forhandlinger, der er i gang.
- Det er vigtigt for mig at understrege, at råderummet i 2030 ikke er det centrale for, hvad der er plads til at løfte kommunerne og regionernes økonomi med i det kommende år. Som udgangspunkt vil der være fastlagte udgiftslofter, som økonomiaftalerne og finanslovsforslaget for det kommende år skal overholde. Og det økonomiske grundlag for forhandlingerne om økonomiaftalerne har længere været den økonomiske redegørelse, som offentliggøres i maj. Det der i en årrække også har været rammesættende for økonomiaftalerne har nærmere været den såkaldte finanspolitiske aktivitetsvirk-

ning. I perioder med pres på arbejdsmarkedet og høj inflation er det ansvarlige at holde lidt igen. Blandt andet derfor kom inflationen i Danmark hurtigt ned på et normalt niveau.

- Som finansminister skal jeg sikre mig, at finanspolitikken er ansvarlig. Sådan sikrer vi, at dansk økonomi og de offentlige finanser også fremover er bundsolide.
- Inden for de rammer vil regeringen finde plads til nogle fornuftige økonomiaftaler, hvor kommuner og regioners servicerammer også afspejler, at vi vil passe godt på vores velfærdssamfund. Indtil nu, og sådan har vi også spillet ud i forhold til kommunerne og regionerne, så har det blandt andet betydet at pengene følger med, når vi lykkeligvis bliver flere ældre, og mere til. Sidste år lavede vi historisk store prioriteringer af kommunernes serviceramme og regionernes driftsramme til sundhed, og samtidig loftede vi anlægsrammerne. I min tid som finansminister er kommunernes serviceramme løftet

med ca. 11 mia. kr. i økonomiaftalerne og regionernes driftsramme til sundhed er løftet med over 8 mia. kr. i aftalerne.

- For det er mit klare udgangspunkt og regeringens det samme, at vi både skal investere i velfærden og fastholde en sund økonomisk politik. Og det vil det sådan set være, uanset tallet for råderummet i 2030.
- Samtidig vil jeg også gerne gøre det klart, at Danmark og Europa står i en meget alvorlig og helt ekstraordinær sikkerhedspolitisk situation. Det er absolut nødvendigt, at vi opbygger dansk forsvar og sikkerhed og at vi gør det hurtigt. Det kan indebære svære prioriteringer på andre områder.
- Det vil blandt andet betyde et fokus på, at vi skal prioritere på tværs af hele den offentlige sektor. Men vi skal også sikre os, at vi også i fremtiden har et velfærdssamfund, som vi er trygge ved, og som står klar når vi har brug for det.

- Jeg har bestemt en forventning om, at vi også i år får nogle gode forhandlinger med både kommuner og regioner. Jeg synes der er en god og konstruktiv stemning og jeg ser som sagt frem til at vi lander nogle fornuftige aftaler.

[Besvarelse af spørgsmål Q]

Er ministeren enig med 3F økonom, Frederik I. Pedersen, der i kommentaren “Ikke sidste gang, politikernes kasseeftersyn finder nye milliarder” bragt på borsen.dk den 21. februar 2025, giver udtryk for, at der, af hensyn til den demokratiske debat er behov for klarhed om råderummets størrelse? Endvidere bedes oplyst, om ministeren vil tage initiativ til, at Finansministeriet i højere grad fremlægger følsomhedsanalyser for holdbarheden og råderummet, og at Finansministeriet udpeger de mest centrale forudsætninger, som f.eks. kunne være antal beskæftigede udlændinge i fremtiden, fertilitet, levetid m.v.

- Som nævnt, er jeg helt enig i, at det er vigtigt for Folketingets arbejde og demokratiet, at der er åbenhed om Finansministeriets opgørelse af råderummet – og også for vurderingen af den finanspolitiske holdbarhed.
- Jeg synes, at vi er åbne om vores vurdering af dansk økonomi og de offentlige finanser. Der offentliggøres løbende økonomiske redegørelser og mellemfristede fremskrivninger.

- Og i den forbindelse udarbejdes jævnligt også følsomhedsberegninger af forudsætningerne i fremskrivningerne. Især hvis de forudsætninger er behæftet med større usikkerhed.
- Og når Folketinget – herunder spørgeren selv – har sendt udvalgsspørgsmål, hvor der spørges til forskellige følsomhedsberegninger, så er der også blevet besvaret – naturligvis og helt som det skal være.
- Samtidig vil jeg også gerne minde om, at man ikke kan lave en mellemfristet fremskrivning fra den ene dag til den anden. Der er tale om et stort arbejde, som kræver tid og ressourcer og skal gøres grundigt. Der indarbejdes ny information om arbejdsmarkedet, de offentlige finanser og alle andre forhold vedrørende dansk økonomi.
- Hvis man kigger i tidligere planer og fremskrivninger kan man finde et bredt udsnit af følsomhedsanalyser ift.

udviklingen i fx beskæftigelsen, arbejdstid, demografisk træk, produktivitetsudviklingen og meget mere.

- Jeg kan bestemt tilslutte mig ønsket om, at Finansministeriet fortsætter med at lave følsomhedsanalyser og følsomhedsscenarier. Og vi befinder os i en tid, hvor omstændighederne er særligt skiftende og det kan være ekstra svært at spå om fremtiden.
- Der er desværre fortsat krig i Europa på grund af Putins forfærdelige krig mod Ukraine. Det geopolitiske landskab er under forandring, hvor told er tilbage på bordet. Samtidig er der også andre forhold, der er svære at spå om, men som samtidig også kan have store konsekvenser for Danmark og de offentlige finanser.
- Når Finansministeriet offentliggør de foreløbige resultater af metodeeftersynet i juni, vil der også fremgå analyser af en række forskellige scenarier. De skal gøre det klart, at dansk økonomi kan bevæge sig i andre retninger

end det der vil være det centrale forløb og det som vil være hovedscenariet.

[Besvarelse af spørgsmål R]

Vil ministeren indkalde Folketingets partier til drøftelser om et ”kasseeftersyn” af dansk økonomi inden forhandlinger om en eventuel merudgift til Forsvaret og ny 2030-plan, så der kan skabes klarhed over den finanspolitiske holdbarhed på længere basis end de intervaller, der hidtil har været fremlagt?

- Som vi også beskrev i regeringsgrundlaget, så står Danmark og Europa over for flere, mere komplekse og kritiske udfordringer, end vi har gjort i årtier. Den analyse er kun blevet mere relevant sidenhen. Håndtering af udfordringerne vil medføre store udgifter og svære prioriteringer.
- Forsvar. Sikkerhed. Grøn omstilling. Beredskab. Styrkelse af vores fælles velfærd. Det er udfordringer, som vi ikke kan vente med at se på og arbejde med.
- Det er i mine øjne alle udfordringer, der skal løses, og er fuldstændig afgørende også for ganske almindelige mennesker.

- At få pengene til at passe. Det er jo så også en del af opgaven. Og ikke mindst for mig som finansminister og det vil komme til at kræve, at vi prioriterer.
- Vi vil i Regeringen også arbejde hen mod en samlet økonomisk plan hvor vi kommer med vores bud på, hvordan vi bedst muligt kan håndtere de udfordringer.
- Alle andre er naturligvis også velkomne til at fremlægge hvad de måtte have af tanker og planer. Det vil man jo så kunne gøre blandt andet på baggrund af de tal, vi får frem i både juni og august.